

Nr 1534

av herr Nordstrandh m. fl.
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 26 angående vuxenutbildning.

I proposition 1972:26 angående vuxenutbildning framhåller föredraganden (s. 73), att folkbildningsarbetet i form av cirkelstudier är en mycket viktig del av vuxenutbildningen. De erkända studieförbunden har goda förutsättningar att nå ut till och aktivera de stora grupper i samhället som av olika anledningar har begränsade möjligheter att delta i andra former av studier och kulturliv.

Därvid är det av väsentlig betydelse att studieförbunden får mäta sina krafter i fri tävlan att nå ut till så många människor som möjligt med rika och växlande studieutbud och kvalificerade lärare. Monopolsträvanden är främmande för det fria och frivilliga folkbildningsarbetet. Studieförbunden skall få vända sig till alla, och alla skall ha tillträde till det eller de studieförbunds undervisning som de själva önskar ta del av. I den friheten bör i princip inga inskränkningar finnas. Oroande tecken till tummande på denna grundregel kan emellertid numera skönjas.

Så uppträder exempelvis vid de försök med s. k. uppsökande verksamhet, som f. n. bedrivs på olika håll i landet och som föredraganden omvittnar (s. 72 f.) vissa tendenser av icke önskvärd art. I vuxenutbildningskampanjer vid olika företag, bl. a. i Göteborg, samverkar den kommunala vuxenundervisningen endast med ett eller två studieförbund. Övriga studieförbund, av vilka flera säkerligen skulle vilja delta, ställs utanför. Det kan inte vara riktigt, att vissa studieförbund blott och bart genom sin speciella rörelseanknytning så framställs det i och för sig skulle vara mera lämpade än andra att ge utbildning till anställda. Det måste ligga i såväl samhällets som de studerandes intresse, att icke ett eller ett par studieförbund gynnas på de andras bekostnad. Det är kvaliteten på lärarna och undervisningen inom ett studieförbund som skall vara avgörande vid en studiesökandes val av utbildningsorganisation. För den som vill studera skall finnas möjlighet att välja den undervisning han finner bäst.

De nya tendenserna kommer emellertid icke bara till synes i fråga om den uppsökande verksamheten. Uppgifter har förekommit om att en lokal fackförening ställt krav på företag och industrier att för sin utbildningsverksamhet anlita blott ABF. Om så icke sker, uppges det, ställer inte fackföreningens medlemmar upp i utbildningen. Självfallet skall alla studieförbund konkurrera fritt genom att erbjuda attraktiva studiealternativ. Ett studieförbund skall arbeta uteslutande med god utbildningskvalitet.

Även regeringen har numera genom inrikesdepartementet, som svarar för bidragen till studieförbunden för undervisningen i svenska för

invandrare, tagit ett uppseendeväckande steg. I praktiken tycks nu krävas att den lokala fackföreningen skall godkänna det studieförbund som skall få bedriva undervisningen. Det kan betyda att ABF får hand om all invandrarutbildning inom företagen. Någon valfrihetssituation för invandraren föreligger inte längre. Kvaliteten på undervisningen och dess dragningskraft sätts ur spel. Man kan med visst fog fråga sig hur detta går ihop med folkbildningsförordningen om att fritt och frivilligt bildningsarbete innebär, att studieverksamheten skall vara fri och obunden av direktiv från ovidkommande intressen.

Under hänvisning till vad som ovan anförts hemställes

att riksdagen begär åtgärder, syftande till att samtliga erkända studieförbunds möjligheter att enligt folkbildningsförordningen fritt och på lika villkor verka inom bildningsarbetet icke kan inskränkas genom överenskommelser ensidigt gynnande ett eller flera studieförbund och uteslutande övriga från viss verksamhet.

Stockholm den 4 april 1972

OVE NORDSTRANDH (m)

BRITT MOGÅRD (m)

LARS SCHÖTT (m)

H. BERTIL LIDGARD (m)

PER-OLOF STRINDBERG (m)

INGRID SUNDBERG (m)

BLENDALJUNGBERG (m)

ALF WENNERFORS (m)

PER-ERIK NISSER (m)

ANDERS WIJKMAN (m)

TORE NILSSON (m)

i Agnäs